

Tarihten Bir Yaprak

1965 Kozlu Direnişi:

Kömürü Tutuşturanların Öyküsü

http://uidder.org/1965_kozlu_direnisi_komuru_tutusturanlarin_oykusu.htm
web sitesinden alıntıdır

Zonguldak adeta maden ve madencilerle özdeşleşmiştir. Zonguldak deyince, haliyle insanın aklına kömür ve kömüre bürünmüş işçiler geliyor. Madencilerin yaşamları zorlu ve kahırlıdır. Zonguldak madenleri, sermayenin kâr hırsı yüzünden, şu ana kadar yüzlerce işçiye mezar olmuştur. Acılar da madencilikte kuşaktan kuşağa aktarılmıştır Zonguldak'ta. Ancak büyük mücadeleler de meydana gelmiştir

Maden işçiliği Osmanlı'da, 1800'lü yılların başında başlayıp günümüze kadar uzanır. Alman, Fransız, İtalyan sermayesi ve el değiştirdikten sonra yerli sermaye muazzam kârlar elde ederken, işçilerin çalışma koşullarının korkunçluğundan yana bir şey değişmez. Zonguldak maden havzasında işçilik uzun bir süre zorunlu olmuştur. Özellikle 1940'larda yoğunlaşan maden işçiliği, "mükellefiyet" adı altında köylerinden zorla kopartılıp çalıştırılan ve yaşları 17'yi geçen işçilerden oluşmaktaydı. İşçiler aşırı çalışmaya zorlanırken, sağlık ve iş güvenliği göz ardı ediliyordu. İşçiler babadan oğula aynı "kaderi" yaşayacak, bütün bir havza ve kent, madenci işçilerin aileleri ile dolacak ve maden, onların hem geleceği hem de kâbusları ve ölümleri olacaktı.

Bugün olduğu gibi dün de havasızlık, sürekli solunan kömür tozu, sürekli gürültü, yüksek sıcaklık, yoğun nem işçilerin olağan çalışma koşullarıydı. Bu koşullar işçilerde sırt ve baş ağrıları, kas krampları, hazımsızlık, aşırı yorgunluk gibi fiziksel rahatsızlıklara neden oluyordu. Gerginlik, depresyon, dikkati toplayamama, öfke nöbetleri, sigara ve alkol bağımlılığı gibi problemlere yol açıyordu.

Bu kötü koşullarda çalışan işçiler, 1965 yılına gelindiğinde “artık yeter” demek gerektiğinde kararlıydılar. Bir taraftan güvencesiz ve katlanılmaz çalışma koşullarının devam etmesi, diğer taraftan da ücretlere zam yapılmaması ve işçilere verilmesi gereken liyakat priminin yönetici ve patron yanlısı mühendis ve vardiya amirlerine verilmesi, işçilerin tepesini attıran son nokta olmuştu. İşçiler havzadaki kimi bölgelerde ocaklara inmeyerek “GREV” kararı almışlardı. Ardı ardına Kilimli’de, Gelik’te, Karadon’da ve Kozlu’da işçiler aynı tavrı takınıp birlikte tepki gösterdiler. Devlet yetkilileri her zamanki gibi, işçilerin üzerine jandarmayı salmış ve iki işçi yaşamını yitirmişti. Satılmış Tepe ve Mehmet Çavdar adlı iki grevci maden işçisi jandarma kurşunuyla öldürülmüştü.

Tüm bu olanları devlet yetkilileri, işçilerin dışarıdan kışkırtıldığı yalanı ile meşrulaştırmaya çalıştılar. Zonguldak’a bir günde 10 bin asker dökülmüş, bakan apar topar Zonguldak havzasına gelmiş ve işçileri işe dönmeleri yönünde ikna etmeye çalışmıştı. İşçilerin örgütlü tepkisinden korkuyorlardı.

Zonguldak 1965 grevi, birçok noktada bir dönüm noktasını oluşturur.

Zonguldak’ta iki işçinin ölümü, tüm Türkiye işçi sınıfını etkileyecek gelişmelerin yolunu açtı.. Devam eden senelerde işçi hareketi yükselecek, mücadele sanayi kentlerine yayılacak ve 15-16 Haziran 1970’de büyük işçi direnişi yaşanacaktı.

1965’te Zonguldak’ı “grev” sesleriyle inleyen madenciler, 1991’de aileleriyle birlikte 80 bin kişiyle Ankara’ya yürüyüşe geçmişti.